

"Koers Noord: op weg naar pieken"

Duurzame groei door omschakeling naar een kenniseconomie 2007 2008 2009 2010

Inleiding en kritische beschouwing voor de vergadering van de SER Noord-Nederland Provinciehuis Groningen, 7 december 2007

Prof. dr Jouke van Dijk
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen

¹ jouke.van.dijk@rug.nl   www.joukevandijk.nl

Pieken in de Delta

- Doel: stimuleren van economische kansen in alle regio's en niet meer het wegwerken van economische achterstanden
- **Andere focus: van Regionaal/Ruimtelijk beleid naar sector en innovatiebeleid**
- Uitwerking: voor heel Nederland zijn er zes gebiedsgerichte programma's gemaakt, waaronder deze voor het Noorden

²

Uitwerking Noord-Nederland

- Uitbouwen drie economische pieken van nationaal belang: energie, water en sensortechnologie (maar ook agribusiness, life sciences, toerisme)
- Realiseren van een transitie naar een meer hoogwaardige kennisintensieve economie zowel in het algemeen (MKB vooral) als in de regionale speerpunten
- Verder: oplossen ijlheid van de economie en benutten van de schakelfunctie van het Noorden op de NOA

³

Knelpuntenanalyse

- Goed leef- en vestigingsklimaat
- Arbeidsproductiviteit is **sneller dan landelijk** gegroeid
- Landbouw drijft voor een deel op lage loonkosten (**is niet zo**)
- Onderwijs draagt niet bij aan concurrentiekracht / laag aanbod van hoger opgeleiden: **en de RUG dan? En de effecten van studenten uit het buitenland en de rest van het land? Braindrain.**
- Noorden is nog in overwegende mate een klassieke productieregio: **dienstensector is in het Noorden bijna net zo groot als in Nederland**
- Niets over banen, werkloosheid, WAO, inkomen

⁴

Knelpunt in kader pagina 15

- Gemiddelde opleidingsniveau is in Noord-Nederland lager dan in het landelijk gemiddelde
- Aandeel industriële hightech en mediumtech werkgelegenheid is gemiddeld tot laag
- Aandeel R&D-werkgelegenheid is (zeer) laag
- Innovatieve inspanningen (voor zover traceerbaar via R&D-uitgaven, octrooien) zijn lager

Welk probleem gaan we oplossen?

⁵

Opgave 1: uitbouw pieken Energie

- **Energie:** Energy Valley uitbouwen
- **Ambitie:**
  - 10% van energiepatenten in Nederland
  - 5% groei van kenniswerkers
  - Fte's en aantal bedrijven in energiesector moet groeien naar 15% van Nederland
- **Hoe komen ze hierop?**
- **Waar staan we nu?**
- **Waarom geen aantallen banen / bedrijven?**

⁶

Opgave 1: uitbouw piek Water

- Water: watertechnologie, ook scheepsbouw
- Ambitie
  - Uitgroeien tot internationale topregio op het gebied van watertechnologie
  - groei van 2% naar 4% in BBP van het Noorden
- Hoe komen ze hierop?
- Wanneer zijn we een topregio?
- Waarom groei BBP en niet banen of kenniswerkers?
- En verder: Sensortechnologie, Agribusiness, Lifesciences en Toerisme: doel topregio

7

Opgave 3: versterking MKB m.b.t. export, innovatie en opleidingsniveau

- Innovatiegraad en exportpercentage naar landelijk niveau
- Ondernemers leren gebruik te maken van nationale subsidiepotten
- Scholing stimuleren en braindrain tegengaan
- Wat wel en niet kan is niet duidelijk vanwege onduidelijkheid nationaal beleid
- **Geen duidelijke ambities / centrale opgaven**

8

Opgave 4: oplossen ijlheid door versterken van ruimtelijke concentraties

- Clustering kan leiden tot agglomeratievoordelen
- Kernzones
- Stedelijke netwerken
- **Geen duidelijke ambities / centrale opgaven**

9

Programma- en actielijnen

- Zeer in **detail** voor Energie, Water, Sensortechnologie en Agribusiness, Life Science en Toerisme
- Zeer **algemeen** voor stimuleren innovatie, export en scholing MKB
- **Helemaal niks** over het ruimtelijk beleid m.b.t. de ijlheid: kernzones verder stimuleren? Wat te doen met perifere gebieden binnen het Noorden?

10

Conclusie

- Zeer sterke focus op Pieken: programma's voor Regio Zuid-Oost en de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad lijken veel algemener op kennisintensivering in te zetten
- **Advies: opgave 3 voor innovatie, export en scholing van het MKB centraal stellen + meer aandacht voor het ruimtelijk beleid**
- Waarom wordt niet ingespeeld op het goede leefklimaat in het Noorden door iets te zeggen over wooneconomie of zorg?

11

"Koers Noord: op weg naar pieken"

Duurzame groei door omschakeling naar een kenniseconomie 2007 2008 2009 2010

Inleiding en kritische beschouwing voor de vergadering van de SER Noord-Nederland Provinciehuis Groningen, 7 december 2007

Prof. dr Jouke van Dijk
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen

12